

مدیرعامل شرکت کندوکاو انرژی پارس عنوان کرد:

تحولی بزرگ در آینده صنعت حفاری

با اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی

فرهاد محمدی

نحوه خصوصی سازی در صنعت حفاری نفت و گاز به دلیل پیوستگی مراحل انجام آن از اهمیت زیادی برخوردار است. خدمات متعددی در زمان حفر چاه های توصیفی یا توسعه ای باید در خدمت مجری عملیات حفاری باشد که بدون انجام آن موفقیت در عملیات حفاری امکان پذیر نیست. برای آگاهی بیشتر با دیدگاه های شرکت های خصوصی وارد شده در این عرصه با مهندس «محمود شریفیان» مدیرعامل و رئیس هیئت مدیره شرکت «کندوکاو انرژی پارس» که حدود هشت سال است در این زمینه فعالیت دارد گفت وگویی انجام دادیم.

شرکت کندوکاو انرژی پارس در مدیریت مخازن دارای تجارب مناسبی بوده و در مطالعه میداین رشادت، رسالت و داروخین نیز حضور داشته است. این شرکت اخیرا پیمانکار اصلی پروژه حفاری چاه اکتشافی توصیفی کیش-۳ بوده که با موفقیت این کار را به انجام رسانده است. گفت و گو با مهندس شریفیان که از مدیران عامل اسبق شرکت ملی حفاری ایران نیز بوده است در فضایی صمیمانه و به دور از تکلف انجام شد که در ادامه نظر خوانندگان محترم را به آن جلب می کنیم:

■ ضمن تشکر از شما، به عنوان اولین سؤال وضعیت فعلی صنعت حفاری ایران در مقایسه با سایر کشورهای نفت خیز را چگونه ارزیابی می کنید؟

پیدایش صنعت حفاری نفت در ایران به فعالیت های اکتشافی مقدماتی میدان نفتی مسجد سلیمان در سال ۱۹۰۹ میلادی برمی گردد. عملیات حفاری و ارائه خدمات مرتبط با آن در ایران از ابتدای پیدایش نفت تا پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، توسط شرکت های خارجی انجام شده است. البته شرکت ملی حفاری ایران پس از ملی شدن صنعت نفت حرکتی ملی را در جهت اکتشاف و استخراج نفت در خارج از حوزه فعالیت کنسرسیوم سابق نفت، از جمله نفت شهر، سرخس و

خانگیران بنیان نهاد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، شرکت ملی حفاری ایران در سال ۱۳۵۹ تأسیس گردید و با بکارگیری تعداد ۶ دستگاه دکل حفاری، کار خود را به عنوان یک شرکت فراگیر ملی و متصدی امر صنعت حفاری کشور آغاز نمود. تعداد دکل های حفاری این شرکت طی سال های بعد به تدریج افزایش یافته و در حال حاضر به بیش از ۵۰ دستگاه دکل خشکی و ۲ دستگاه دکل دریایی رسیده است. و همچنین در سال های اخیر تعدادی از شرکت های ایرانی غیردولتی نیز با در اختیار داشتن دکل های حفاری خشکی و دریایی در این قسمت فعال می باشند.

■ به نظر شما در صنعت حفاری ایران شرایط حضور در بازارهای بین المللی چیست؟

اگر قبول کنیم که ایران مقام دوم در اوپک و مقام پنجم تولید نفت را در جهان دارا می باشد، پیمانکاران عمده و توانمند حفاری جهان عمدتاً شرکت های خصوصی بین المللی بوده که حسب سیاست های تجاری خود در بخش های مختلف دنیا به حفاری و یا ارائه سرویس های مرتبط با حفاری مشغول می باشند. در این رهگذر، غالب کشورهای نفت خیز فاقد یک شرکت حفاری دولتی (ملی) بوده و ایران از این نظر استثناء می باشد. شرکت ملی حفاری ایران پروژه های حفاری متعددی را طی سال های پس از انقلاب به مرحله اجرا درآورده و اهتمام ارزشمندی را صرف آموزش نیروی انسانی مورد نیاز خود نموده است هر چند سطح این آموزش باید متناسب با سیر تحولات تکنولوژیکی و نیازهای نوین حفاری، به سطح استانداردهای جهانی ارتقاء یابد. این شرکت در طول سال های پس از انقلاب به صورت انحصاری در بازار حفاری داخلی مشغول فعالیت بوده و بدون توجه به تحولات بازار بین المللی حفاری، اهتمام خود را مصروف این بازار نموده است. از این رو کوشش عمده ای در جهت تحقیق در بازار بین المللی و تدوین استراتژی بازاریابی به منظور نفوذ به بخشی از بازار جهانی نموده است. تعلق این شرکت به بخش دولتی را می توان علت عمده کاستی یک برنامه بلندمدت توسعه تجارت فرامرزی دانست. این مطلب به آن معنی نیست که به کلی فعالیت های انجام یافته در مورد بررسی حفاری در پاکستان و یا لیبی و بعضی از کشورهای آسیای میانه مانند ترکمنستان مطرح نبوده لکن دست آورد اقتصادی - بازرگانی قابل ملاحظه ای نداشته است.

■ آثار تحریم آمریکا بر صنعت حفاری ایران را شما چگونه ارزیابی می کنید؟

عموماً محدودیت‌ها و تحریم‌های اقتصادی وضع شده بین‌المللی، می‌تواند بر فعالیت‌های شرکت ملی حفاری ایران و حضور در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین تهیه و تأمین کالاها و خدمات حفاری مورد نیاز اثرگذار باشد، خصوصاً در بخش صنایع بالادستی اثرات منفی داشته و مآلاً موجب کاهش حجم فعالیت‌های حفاری گردیده است. تحریم‌های وضع شده بین‌المللی موجب افزایش هزینه تمام شده پروژه‌های صنایع بالادستی نفت شده لیکن بر استمرار تهیه و تأمین کالا و خدمات مورد نیاز چندان مؤثر نبوده و موجب وقفه در فعالیت صنعت حفاری نشده است. بدیهی است این تحریم‌ها می‌تواند بر اقتصاد پروژه‌های حفاری اثرگذار باشد.

■ حضور بخش خصوصی در فعالیت‌های صنعت حفاری تا چه حد امکان‌پذیر است؟ موانع و مشکلات پیش‌روی شرکت‌های بخش خصوصی در حال حاضر چیست؟

حضور تعدادی از شرکت‌های بخش خصوصی و شبه خصوصی داخلی در بازار حفاری در سال‌های اخیر، موجب رقابت با شرکت ملی حفاری ایران شده و این رقابت به تدریج با خرید تعدادی دکل حفاری توسط برخی از این شرکت‌ها حالت جدی‌تری پیدا کرده است. از یک طرف شرکت‌های بخش خصوصی با شرکت ملی حفاری ایران که از امکانات وسیع عمومی (دولتی) در زمینه‌های مختلف مالی، اداری و سیاسی استفاده می‌کند رقابت دارند، و از طرف دیگر حضور شرکت‌های چینی در بازار حفاری ایران از موانع عمده فرا راه بخش خصوصی در ارائه خدمات با قیمت رقابتی به مشتریان خود محسوب می‌شود. امکانات ضعیف مالی بخش خصوصی را می‌توان از موانع عمده در جهت توسعه فعالیت این بخش در صنایع بالادستی نفت به حساب آورد، جهت تقویت بخش خصوصی و لحاظ اصل ۴۴ قانون اساسی می‌توان با برداشتن موانع اداری در راه اعطای تسهیلات ارزی و ریالی گام مؤثری برداشت.

■ به نظر شما راهکارهای ارتقاء فعالیت‌های صنعت حفاری در ایران با توجه به توان بالقوه داخلی چیست؟

اتخاذ تدابیر در زمان تحریم‌های بین‌المللی وضع شده و توجه ویژه در تعامل با دنیای خارج، ایجاد زمینه‌های لازم درخصوص جذب سرمایه و مدیریت خاص پروژه‌های توسعه میادین نفتی و گازی می‌تواند حجم فعالیت‌های حفاری در ایران را افزایش دهد. مساعدت دولت به بخش خصوصی برای واردات دکل حفاری می‌تواند زمینه آزادسازی کامل فعالیت‌های بخش خصوصی را در عرصه حفاری کشور فراهم نماید و شرایط لازم را در جهت برنامه‌ریزی و تدوین استراتژی‌های بلندمدت فعالیت‌های حفاری کشور در بازارهای منطقه‌ای و جهانی به وجود آورد. افزایش توان رقابتی بخش خصوصی با شرکت ملی حفاری ایران، شرکت‌های شبه دولتی و شرکت‌های چینی از طریق اعمال ضریب تعدیل به قیمت‌های پیشنهادی آن‌ها در مناقصات حفاری، می‌تواند به توسعه بخش خصوصی در زمینه حفاری کمک نموده و مآلاً موجبات افزایش حجم فعالیت‌های حفاری کشور در بازارهای برون مرزی را فراهم آورد. در راستای اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، شرکت ملی حفاری می‌تواند به یک شرکت مادر (Holding) حفاری تبدیل شده و اقدامات لازم جهت ایجاد شرکت‌های خصوصی اقماری از طریق بهره‌گیری از نیروهای مجرب و مدیریت بخش خصوصی در عرصه حفاری، با هدف توسعه تجارت داخلی و بین‌المللی به عمل آورد. اعطاء تسهیلات بانکی و وام‌های کم بهره از سوی سیستم بانکی کشور موجب تقویت بنیه ضعیف مالی بخش خصوصی شده و این بخش را در عرصه حفاری داخلی و بین‌المللی بیش از پیش فعال نماید بنابراین در صورت حمایت دولت در ارائه تسهیلات ارزی و ریالی برای واردات دکل‌های حفاری توسط بخش خصوصی، شاهد تحولی بزرگ در آینده صنعت حفاری ایران خواهیم بود.

■ با توجه به تحریم‌های آمریکا، چه راهکارهایی جهت تأمین و تجهیز دکل‌های حفاری با توجه به امکانات داخلی و بعضاً پایین بودن کیفیت آن‌ها در مقایسه با مشابه خارجی وجود دارد؟

از ابتدای انقلاب شکوهمند اسلامی آمریکا اقدام به تحریم‌های مختلفی علیه ایران انجام داده که در تمامی موارد جواب عکس گرفته و به عبارت دیگر اینکه پروژه تحریم آمریکا علیه ایران با شکست مواجه شده لکن طی سال‌های اخیر تعدادی از شرکت‌های داخلی اقداماتی را در جهت طراحی، مهندسی و ساخت پاره‌ای از قطعات دکل حفاری معمول داشته‌اند. امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری مهندسی

و ساخت برخی از تجهیزات ثابت و دوار دکل‌های حفاری خشکی و دریایی در کشور وجود دارد، لیکن تصمیم‌گیری درخصوص اجرای پروژه‌های ساخت چنین تجهیزاتی باید با توجه به تقاضای حفاری در بازار داخلی، قیمت‌های جهانی این تجهیزات و قیمت تمام شده ساخت آن‌ها صورت پذیرد. بدیهی است با عنایت به اینکه تجهیزات و ماشین‌آلات حفاری مورد ساخت داخلی مصرف عام نداشته و اقلام مهندسی محسوب می‌گردند، لذا تأمین مالی اجرای پروژه‌های طراحی و ساخت آن‌ها نیازمند وجود یک صاحب پروژه و کارفرمای مشخص می‌باشد. در صورتی که تقاضای قابل ملاحظه‌ای برای خرید دکل‌های حفاری خشکی و دریایی در کشور وجود داشته باشد، شرکت‌های پیمانکار می‌توانند با سازندگان ذی‌ربط خارجی وارد گفت‌وگو شده و خرید خود را مشروط به انتقال دانش فنی لازم جهت طراحی، مهندسی، ساخت، مونتاژ و راه‌اندازی دکل‌های مورد معامله، نمایند. در چنین حالتی نیز لازم است تا مطالعات امکان‌سنجی مورد نیاز برای ساخت تجهیزات و قطعات متشکله دکل حفاری انجام گرفته و صرفه و صلاح فنی و اقتصادی پروژه ساخت این تجهیزات و قطعات مورد تأیید قرار گیرد.

■ پیمانکاران چه انتظاراتی از کارفرما در صورت انجام به‌موقع تعهداتشان دارند؟

شرکت‌هایی نظیر ما به واقع مانند جوانه‌های بخش خصوصی هستند که باید در انجام پروژه‌ها به بلوغ کاری برسند بنابراین ما حمایت کلی دولت را نیاز داریم. ما خودمان را به پیمانکاران همکارمان متعهد می‌دانیم و به تبع آن انتظار داریم کارفرما نیز تعهدات مالی خود را به‌موقع انجام دهد. نباید تعهدات مالی یکسال به تعویق بیفتد زیرا ما به پیمانکاران خود متعهدیم و نمی‌خواهیم اعتبار خود را از دست بدهیم.

■ کار شرکت در میدان گازی کیش در چه مرحله‌ای است؟

شرکت ما کارش را در این پروژه به نحو احسن انجام داده و حاصل آن کسب اطلاعات کامل از میزان ذخایر گازی میدان کیش بوده است. ذخایر این میدان حدود پنجاه هزار میلیارد فوت مکعب برآورد گردید که گاز آن شیرین‌تر از میدان گازی پارس جنوبی است. انجام این پروژه موفقیت بزرگی برای شرکت متن، شرکت کندوکاو انرژی پارس و سایر شرکت‌های همکار این پروژه است.

■ به نظر شما فرآیند خصوصی سازی چگونه در صنعت نفت می‌تواند به نحو مطلوب دنبال شود؟

نگاه مسئولین به اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ باید نگاه سیستمی باشد و با اصلاح بعضی مقررات و ضوابط فرآیند خصوصی‌سازی بتواند از شتاب و دقت لازم برخوردار گردد. شرکت‌های نوپا اما توانمند در این مسیر به حمایت دولت نیاز دارند و در این صورت می‌توانند به نقش خود در آینده امیدوار باشند.

■ سابقه‌ای از شرکت کندوکاو انرژی پارس بفرمائید؟

شرکت کندوکاو انرژی پارس (سهامی خاص) به‌منظور فعالیت در صنایع بالادستی صنعت عظیم نفت و گاز خصوصاً حفاری چاه‌های نفت و گاز و ارائه خدمات جانبی حفاری در میادین خشکی و دریایی مناطق نفت خیز کشور پهنآور جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۰ تأسیس گردیده است.

شرکت کندوکاو انرژی پارس، دارای رتبه‌های تأسیساتی تحت الارضی و محیط زیست بوده و در شرف دریافت رتبه بندی در رشته اکتشاف و استخراج می‌باشد. شرکت کندوکاو انرژی پارس با تأیید صلاحیت آموزشی از سوی آموزش مرکزی شرکت ملی نفت ایران، تاکنون بیش از بیست هزار نفر ساعت، آموزش‌های تخصصی نفت و گاز و HSE برگزار نموده است.

شرکت کندوکاو انرژی پارس در مدیریت پیشرفته مخازن دارای تجارب مناسبی بوده و در مطالعه میادین رشادت، رسالت و دارخوین حضور فعال داشته است. حفاری یک حلقه چاه اکتشافی DSO، بازسازی و تعمیر دستگاه مشابه سازی حفاری، مشاورت در تدوین چشم انداز ۲۰ ساله بازاریابی شرکت ملی حفاری ایران، مشاورت و نظارت پروژه‌های مهندسی پالایشگاه تهران، و مطالعه وضعیت تأسیسات نفتی واقع در حوضچه دریاچه سد گوتوند بخشی از فعالیت‌های کیکو بوده است.

با تشکر از شرکت شما در این گفت‌وگو، موفق باشید.

من هم به نوبه خود از شما سپاسگزارم.